

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clara Et Praeclara Methodus Parandæ Eloquentiæ,
Secundùm Doctrinam & Præcepta Cypriani Soarii è
Societate Jesu, Ad Captum Et Praxim Faciliorem
Accommodata**

Worpitz, Georg

Coloniæ Agrippinæ, 1700

§. I. De Argumento & loco Rhetorico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68908)

PARS PRIMA

DE INVENTIONE ARGUMENTORUM.

Secundum Cyp. Soarium lib. 1. à c. 12.

§. I. De argumento & loco Rhetorico,

Argumentum hic non significat thema, quale pueris dicitur ad transferendum è lingua vulgari in Latinam secundum regulas Grammaticæ; neque materiam alicujus epistolæ, historiæ, vel libri summatim excerptam; sed rationem, & causam, quâ aliquid probari potest. Unde definitur, quod sit: Probabile inventum ad faciendam fidem, vel motum. Dicitur inventum, quia per intellectum indagatur, & è loco tanquam fodina aliqua eruitur. Dicitur probabile, non quod non sit certum, & evidens, sed quod per illud aliquid probari possit, sicut amabile dicitur, quod amari potest. Dicitur ad faciendam fidem, nam efficere debet, ut auditor credat verum esse, quod orator dicit, illumque adducat ad assensum, non tantum intellectu, sed & voluntate præstandû: qua ex causa adjectû est: vel motû. Qui ad voluntatè pertinet. Nec enim satis est, ut convincat intellectû, cum possit quis sentire, atque agnoscere peccatum esse detestabile, bonum esse

Cz.
ypria-
heto.
varias
unde
nquã
id est
p. a.
nen-
t va.
vo-
ficce
xor-
a ali-
oria
llo-
tio-
art-
ra-
elle
pi-
S

carnem macerare, &c. tamen eadem nolle facere reipsa. Hinc, ut finem suum assequatur Orator, cuius est persuadere d. & one, duplici generis argumenta ei excogitanda sunt. 1. quae valent ad convincendum & persuadendum intellectum. 2. quae serviunt ad pervincendam aut inclinandam voluntatem; quem in finem adhibetur amplificatio, in qua affectibus oratio intumescit, ad excitandum in auditore motum voluntatis. Sumuntur utraque argumenta ex locis Rhetoricis: unde *locus* definitur, quod sit *argumenti sedes*, eo quod in eo argumentum *resideat*, quod si quis invenire cupiat, inibi requirat. Dicitur & *arguenti Nota*, quod *notet* & *indiget*, ubi argumentum perquirendum sit, velut hederæ, & calceus ligneus, ubi vinum vel calcei venales quaerendi sunt. Et quoniam *argumenta duplicia* sunt, *Intrinsicæ* quaestioni & *extrinsicæ*, etiam *locus duplex est*. *Intrinsicus* & *extrinsicus*. *Intrinsicus* est, qui argumentum præbet *intrinsicum*. *Extrinsicus*, qui *extrinsicum* supeditat.

Est autem argumentum *intrinsicum*, non quod inest rei, de qua agitur (nam calor non est in frigore, nec rosa in genis, quæ rosæ assimilantur) sed quod inest quaestioni & quidem per se independenter à mea libera determinatione, applicatione, vel assumptione. Continet autem quaestio prædicatum & subiectum. *Prædicatum* vocatur id, quod de aliquo dicitur *subiectum*, de quo aliquid dicitur.

tur. Quod igitur per se, & ex natura sua connexum est cum prædicato vel subjecto quæstionis, hoc dicitur intrinsecum, aliter *insitum* & innatum, atque ex *visceribus cause*, seu quæstionis, nempe ex prædicato & subjecto quæstionis, quæ viscera illius sunt, ex quibus argumentum progignitur. Ut si ex prædicati vel subjecti definitione, notatione, genere, causa &c. argumentum desumatur. Argumentum *extrinsecum* est, quod non inest quæstioni per se, sed aliunde, g. ex historia, vel oraculo assumitur, & per eam determinationem applicatur ad quæstionis comprobationem. Unde huiusmodi argumenta *assumpta* dicuntur; habentque se respectu subjecti, & prædicati uti filius adoptivus, qui ex alio patre & matre progenitus, ab aliis conjugibus ex beneplacito, & gratia assumitur, ut compos fiat hæreditatis, in quam filius naturalis per se jus habet: & hoc modo argumentum intrinsecum se habet respectu prædicati & subjecti, ut filius naturalis respectu patris & matris, à quibus progignitur. Hinc

Colliges primò. Quid sit lib. 2. cap. 6. in Cypr. Soario, *Exordia* debere esse ex *visceribus cause*, nempe per se, & ex natura sua connexa cum prædicato vel subjecto quæstionis. Si ab exemplo, apophtegmate &c. desumpta sit, jam non sunt ex *visceribus cause*.

Collig

Colliges secundò. Quid Neotericis quibusdam fit reponendum, qui cum P. Masen *similitudinem, contraria, antecedentia, consequentia, causam, effectum, & comparationem* excludunt à *locorum intrinsecorum numero*, eò quod alterum v.g. similitudinis, contrarii &c. non insit rei: sufficit enim si insit quæstionis prædicato vel subjecto. id est, si à prædicato vel subjecto quæstionis per se & ex natura sua, non ex mea libera assumptione, & applicatione, dependeat. Dependet autem si ex natura sua, & se cum alterutro connexum sit. *Sicut* v. g. *uti & compar* ex natura sua sibi con*tra* se at; dicunt enim relatione ad invicem, *relativa* verò simul debent esse naturalia, testibus Philosophis. *Contraria* similiter connexa sunt, cum unum sine altero intelligi non possit, atque ideo contrariorum eadem disciplina seu doctrina est. Sic & inter *effectum* est *causam, antecedens, & consequens* naturalis est connexio. Habent igitur hæc argumentum intrinsecum, id est per se, & ex natura sua connexum cum prædicato vel subjecto quæstionis: quare & loci dicendi sunt intrinseci, numero sedecim, prout Author ponit l. i. c. 15. quibus declarandis jam immorabimur.

S. II. De Definitione

Definitio est sermo, qui explicat rei naturam. Philosophi *quidditatem & essentiam* vocant, quia per Definitionem dicitur esse rei, seu *quid sit res*. Ad illam conficiendam requiritur primò *Genus*, secundo *Differentia*.
Est